Бары дойдулар пролетарийдара, холбоҥуҥ!

САНТА ОЛОХ

ССКП ЧУРАПЧЫТААҺЫ РАЙКОМУН УОННА НАРОДНАЙ ДЕПУТАТТАР ОРОЙУОННААҺЫ СОВЕТТАРЫН ОРГАНА

Хаһыат 1931 сыл алтыннан ыйтан тахсар

№ 40 (5240) | 1978 сыл. Муус устар 3 күнэ | Сымата 2 харчы

ОПТУОРУОННЬУК

ОНУС ПЯТИЛЕТКА МАЯКТАРА

Оройуон чемпиона

Вера Васильевна АБРАМОВА

Биһиги оройуоммутугар кырымахтаах хара саҥылы ыччаттан иккис сылларга Субуруускай аатынан совхоз Хатылыаҥы отделениетыгар кыымы ыччаттарга ангаардастыы аатырелларга. Ол курдук, Үлэ Кыһыл Знамята орден кавалера Т. В. Шаларгинова 1977 сылааччы бириҥ ийэ саҥыстан ортотунан 4,4 оҕону ылан рекорду олохтообута.

Оттон пятилетка ударнай сылыгар Кэрэ Маркс аатынан совхоз Бахсыттаҕы отделениетын кырымахтаах хара саҥылы ыччат ферматтыгар Вера Васильевна Абрамова бириҥ ийэ саҥыстан ортотунан 4,1 оҕону ылан, оройуон чемпионун диэн аатын кэтэр чиэскэ тигиста.

Саха чемпион туһунан отделение управляющайа В. Д. Слепцов биһиэхэ бу курдук кэпсиир:

— Биллэрэн Ф. Ф. Винокурова старшайдаах ферма 125 саҥылы ыччат турар. Оттон ийэ саҥыла 100. Бу күннэргэ саҥылы саптарыы түмүктэнэн, Сотору маҥнайгы торуоҕу ылыахтыт.

Ферма бириҥ чулуу үлэһитэ ЫБСЛКС чилиэнэ Вера Абрамова. Кини саҥыл ыччаттыгын быйыл иккис сылын үөлэлиир. Тоҕо да эдэрин кэнин Вера ыллыкаа кылы ыччат үлэтин бэ-ры мыыдыраарын үчүгэйдик баҥылаабыт киһи. Кини быйыл бэйэтэ көрөр 25 ийэ саҥылын 100 бырыһыан саптарда. Биллиҥ саха торуоҕу ылыыга толору бүлүм уонна оку эҥирэҥнэх ыччатка сорудахтаах. Чемпионы кылыы ыччаттар үлэлиир ферматтар собулда этиттэн, Салыктан, Үөрүөхтэн, о. д. а. толору ыҥырыллыахтар, онтон ыччат кэпсиэхтэрэ.

Дьэ ити курдук, оройуон чулуу кылыы ыччатыгар кольуус уонна хаачыстыба ыччатыгар тэрдус сылыгар быыбырыыны көрдөрүүтүн туһаарга хаһаанныыллар даҕаны дьулуурдаахтык үлэлиир.

ҮЧҮГЭЙ СИЭМЭ — ҮРДҮК ҮҮНҮҮ ТӨРҮТЭ

Онус пятилетка тэрдус сылыгар оройуон совхозтара 5000 гектарга туорахтаах культуралары, 120 гектарга хортуоппуйу, 22 гектарга оҕуруот астарыы олордор, гектар ахсыттан 9,5 центнер туорахтаах культуралар, 95-тии центнер хортуоппуй уонна 136-лыы центнер оҕуруот астарыы үүнүүлэрин хомуйар сорудахтаахтар.

Биһиги усулуобуйабыттар сиртэн итиннэ быйаны ылыыны үрдүк тахсыстыалаах, бастын хаачыстыбалаах сиэмэ эрэ хааччыйар. Үүнүү төрдө — сиэмэ. Аспыт сайын курааннаан, онуоха эбии күүгүнэн олус ардахтаах совхозтар дуоннаах бурдуҥу хомуйбатахтара. Быйылгы ыныыга туттуллуохтаах 10360 тонна сиэмэттэн 38,9 бырыһыанын эрэ ууруллубута, ити ыччаттан 337,9 тонна дьиҥнэнэ, 61,9 тонна эбиэс уонна 12,5 тонна кыһыҥны оруос. Карл Маркс аатынан совхоз 146,9, Эрилик Эристин аатынан совхоз 44,9 эрэ тонна бурдуҥу уурбуттара. Оттон «Чурапчы» совхоз быйылгы ыныытын сиэмэтэ алоччута атын сиртэн тиэйиллиэхтээх эбэ.

Кулун тутар 29 күнүнээҕи туруттуунан биһиги совхозтарбытыгар Золотинкаттан калиэхтээх 550-ча тонна сиэмэттэн 441-рэ тиэйиллиннэ. Маҥтан саас шефтээх шефпоҥнарбыт итиннэ орпут сиэмэни эмиэ аҕалыахтахтар. Онон биһиги «Чурапчы» совхозтан ураты бары хаһаайыстыбалар сиэмэнэн хааччыллыннылар диэххэ сөп.

Хомойуох иһин, сааскы ыныыга бэлэмнээнин сир ахсын олус хойутаан эрэр. Баччаларга диэри Субуруускай аатынан, «Чурапчы» уонна Карл Маркс аатынан совхозтар сиэмэ бурдуҥу ыраастааһыны сабалыы да иликтэр. Оттон сиэмэбит тахсымтыата хайа да дьыл аайар намыһах. Карл Маркс аатынан совхоз бэйэтин үүнүүгүттэн уурунуут сиэмэлэн тахсымтыатын бырыһыана 25-ка эрэ тэҥнэйэр. Ыскыпаанка кушут сиэмэлэрэ 80-тан тахса тоннаата күүгүйэн, 4—17 бырыһыан эрэ тахсымтыаламмыт. Оттон Субуруускай аатынан совхоз күҥүн уурбут сиэмэтин тахсымтыата 20-чэ бырыһыанынан намтаабыт. Биллиҥ киниилэр бэйэлэрин үүнүүлэриттэн хаһаанмыт сиэмэлэрэ 51—81 бырыһыан эрэ тахсымтыалаахтар.

Золотинкаттан тиэллибит туорахтаах культуралар сиэмэлэрин тахсымтыалара күҥҥэнэ суох. Оҥ гынан баран, эбиэс сиэмэтэ овсюг уонна татарскай гречиха быдаастаахтар. Агрономическай көрдөбүл быһыытынан итти сиэмэ күөх ыныыга эрэ барар туруктаах.

Онон субу күннэргэ сир ахсын бурдуҥу ыраастааһыны сабалыы охсуохха. Миэстэҕэ баар ОВП-20, ОС-4,5 сортировочнай агрегаттары үлэлэтиэхха, онуоха анал аспонаары тэрийиэхха, киниилэр үлэлэрин, сиэмэни ыраастааһын хаачыстыбатын күннэтэ бэрэбиэркэлиэхха.

Сиэмэ тахсымтыатын үрдэтэр туһугар бурдуҥу сылыгыны тэрээһиниэхтик ыытыахха. Маныаха сиэмэни бириҥнэтиэ чараас гынан тардата кутуохха, сотору сотору эргитэн-урбатан иһиэхха.

Хортуоппуйу ыһыныан сүрүннээн икки хаһыаттыба дьарыктанар. Киниилэртэн ериликтэр 170-са тонна сиэмэлэрин этэнигэ кыстаттахтарына хортуоппуй ыһыытын толору хааччыйар кыахтахтар. Манна биһиги сиэмэ хортуоппуй турута күҥҥэнэ суох.

Оттон Субуруускай аатынан совхозка күҥүн уурбут 90-са тонна хортуоппуйдарыттан ситыгын-ымыгын сиэмэҕэ дуоннаары туһаммат турбуттаахтар. Онон 100-чэ тоннаны Якутскайтан кыһыҥны суол алдьанньар диэри аҕалыах тустаахтар. Сытыйбыт сиэмэни талыны тэрийэтэллэрэ, итиҕэстэрэ суһаллык туората охсоллоро булгуччулаах.

ССКП КК отыйынаарыы (1978 с.) Пленума туруорбут сорудахтарын олохха киллэриҥэ сиртэн туруктаах үүнүүнү ылыыны бастын эрэ хаачыстыбалаах сиэмэ хааччыйарын ойдуур, үлэни-хамнаһы тэрийэр наада.

Маай иннинээҕи вахтаҕа

Былааннарын куоһардылар

Эрилик Эристин аатынан совхоз Хаҥаардааҥы отделениетын ЫБСЛКС 60 сылын аатынан комсомольскай ыччат ферма коллектива бастакы кварталга бириҥ фуражнай ыпаҕыттан 484 кг үүнү ылгыны ылан, кыстын алта ыйынаарыы былаанын 40 кг-нан куоһарда, оттон валовойунан 57157 кг ылата.

Ферма биэс ыныыксыта барыы сорудахтарын чистааҕынан толордулар. Ордук үчүгэй көрдөрүүнү комсомолка Татьяна Кононофонтова ситистэ. Кини кыстын ыйдарыгар былаанныммыттааҕар 4942 кг үүнү ордук ылата. ЫБСЛКС обкомун чилиэнэ Елена Григорьева иккис квартал суотуттар 2353 кг үүнү ылгыны дьаһалыгы.

Манна 83 ыаннык кыстатыллан турар, биллиҥнэтэ 60-чата төрөөтө. Бириҥ ыаннык ыныхтарын ахсыттан күнүгэ ортотунан 9-10 кг үүнү ылыллар, ол эбэтэр ферма үрдүнэн 5,5 центнер үүнү ылыллар.

Д. ДМИТРИЕВ.

БОРООСКУЛАР ТӨЛӨҤҮЙЭЛЛЭР

ХАДААР. Уорра ыччат суоҕунуу корооччуларыттан Ирина Петровна Степанова 50 корор-хаарайар бороскуларын сүүс бырыһыан тыыннаах ситэн, хас биирдиилэрин 88,5 кг толоҕуттан. Оттон кини дьоҥэтэ Акулина Константиновна Адамова 76 кг привеһи ылла.

Н. ДЬЯЧКОВСКАЯ.

Куоталаһыы көҕө

МУГУДАЙ. Отделение суоҕуҥуттэрин иккис ордыларыгар социалистэ-ческай куоталаһыы далаалыына күннэтэ кэҥиир. Аспыт ый түмүгүнэн Уу Эбэстаах фермэтэ чиэмпионнуоҥа тахсыста. Бу коллективы Елена Егоровна Толстоухова салайар. Сэтэ маныыксыт дьаһаардаах үлэлэрин түмүгэр ыарталаҕа сорудах 7745 кг аһарылынна.

Уонтан тахса сыл ыаннык ыныыксыттаабыт Анастасия Романовна Толстоухова фуражнай ыаннаах ыныыгын 120-тэн тахса ыырыйбыта ыраҥ, оттон комсомолка Галина Абрамова кулун тутардааҕы сорудаҕын иккиэн бүк толордо.

А. КРАСИЛЬНИКОВА.

Хамсааһын баар

Субуруускай аатынан совхоз Хатылыаҥы отделениетын салаатата суоҕуҥа эбии аҥылыыка ыраах Куттара үрэҕиттэн дуоҕаны тиэйиэн бэлэмнэнэ. Оҥ саппааһа даҕаны баар диэххэ сөп. Суоҕу ковшуҥнан олуутэ биллэрдиҥ аччатыгынна.

Е. МАСАЕВ.

ФЕРМАЛАРГА КУРГУӨМНЭЭХ КӨМӨ

Общественнай суоҕу ыраатан кыстыгын тэрээһиниэхтик түмүктүүрүн ССКП райкомун, райсовет исполкомун уонна ЫБСЛКС райкомун Аҥаардастыы бырааһынан эппиэтэннэх, аспыт субуота уонна баскыһыанньа күннэрэ ороҕон общественнайдыы эбии аҥылыыны бэлэмнээбитиҥ иккис массабай субуотунньуна бүттүн.

СЫЛАН. «Сельхозтехника» коллектива «Чурапчы» совхоз Улахан Куолчоҕа фермэтигэр массабай субуотунньукка тахсыста. Киниилэр ааро 2 тонна баллаҥы быһан миэстэҕэ тиэйдилэр, 12 тонна комбикорм суоҕа-тылэр, ферма тас үлэтигэр комолостулэр.

И. Кыһакитон.

х х х

МҮГУДАЙ. Чолбой Дириҥ биригэдэтигэр шефпоҥнар — инфофизик ордар иккиэн күннээх массабай субуотунньукка сылыттылар. Улэнэ И. И. Бурнев тэрээһиниэхтэн салайда. Киниилэр Телой ыскалаатыттан 300-чэ куул сиэмэ бурдуҥу ыраастыыр пуунка тастылар. Онтон ыллаллыбыт бурдуҥ атаҕа ырыганнаабыт сылыгларга бэриллиэхэ.

Е. Егоров.

х х х

БАХСЫ. Кэрэ Маркс аатынан совхоз Бахсыттаҕы отделениетигэр быйылгы кыстыр уотута баҕыта 287 тонна дьиҥ ыарбанна уонна мичиэрэ гынылынна. Онно 865 киһи күнү онгоһулуунан.

Аспыт баскыһыанньаҕа отделение Толоонноох уонна Толстаааҕы фермэлэрэ 60-са киһиэхэ массабай субуотуннуйуу тэрээһиниэхтик ыытыллыбыта. Онно дьиэ хаһаайкалара, пенсионердар, сулуусалаахтар хотон иҥ, тас үлэтигэр, дуоҕа бэлэмнээһиннэргэ, хотон хаарын түһэриигэ үлэлэтиллэр.

В. Лыткин.

х х х

БОЛТОҺО. Хатылы орто оскуолатын тохсус, онуо кылаастарын уонна Чурапчы орто оскуолатын онуо кылаабын уоруоҥчилэрэ аспыт баскыһыанньаҕа Субуруускай аатынан совхоз «Сардыгаттаах» фермэтигэр массабай субуотунньукка кургуөмнэхтэн үлэлэтиллэр.

Киниилэр саамай улахан хотон хаарын түһэрдилэр. Субуотунньукка сылгыгар оскуола V—VIII кылаастарын уоруоҥчилэрэ эмиэ кытыннылар.

Т. Попова.

ХАЙАХСЫТ. «Якутсовхозстройгэ» ТМУ-гын шоферлара аспыт баскыһыанньаҕа олохтоох отделение фермаларыгар Мыҥаҕаайыттан комбикорм таһыытыгар үлэлэтиллэр. Киниилэр ити күн 12 тонна комбикорму Саман Үрэҕин, Катит-Куол фермаларыгар сүүнэтиллэр.

«СОо» корр.

х х х

ХАТЫЛЫ. Коммунальнай предприятиелар уонна туһаайан оҥоруу комбинатын 20-чэ киһилэрэ бириҥэдэтэ аспыт баскыһыанньаҕа ыраах Туруу эбэ үрэҕиттэн Тоҥ-Сиэнэ дуоҕаны тиэйэн Лахалаах фермэлэргэ туһаайда. Сорохтор Биттэнэ сайыны тэх сэйиҥнэ сбор мүчүүктүлэр, уутуйбут хотон мостолаарын, ааннарын ерэмүөнэйдилэр.

С. Саввин

Толоруулуу хонтуруоллааһын—тэрийэр үлэ тутаабаа

ЧОПЧУ ДЬАҺАЛЛАРЫНАН ЧИҢЭТЭН

Хаһыакка уураахтар туоллуулларын тэрийиэ уонна хонтуруоллааһын туһунан кэлэтиэ бара турарынан сибээстэн бу боппуруоска биниги «Сельхозтехникабыт» партийнай тэриллэтэ бинир чопчу уураах туоллуутуттар мынныт үлэтин билиҥнэриэхпит баҕарабыт.

Общественнай сүөһү кыстыгар ордук ыарахан балаһыанньа үөскээбитинэн партийнай тэриллэ шефтээх «Чуранчы» совхоз Сылаҥнаах отделениетыгар от тиэйиитигэр, комбикорм таҥыытыгар, эбии аҥыллыы бэлэмнээһиннэрэ биһиэхэ ыарахан комоҥу оҥорорго уураах ыллыммыта. Бу уураах олоххо киллэрэн, массабай субуотуниьуктар тэриллибиттэрэ. ССКП райкомун, райсовет исполкомун уонна ЫБСЛКС райкомун сүөһү кыстыгын ыарахаттарын туоратарга ыытарбыт Аҕаҕас суруктарын коллектив производственнай мунньаҕар туруорулунубута. Итиннэ сибээстээн кыстыкка комоҥу өссө күүһүрдэргэ үрдэтиллибит эбэһээтэлистибэ ыллыбыта. Коллектив ол эбэһээтэлистибэтигэр шефтээхтэрбитигэр 300 тонна дуҥаны бэлэмнээн, таһан биэрэрэ, 200 тонна отуу тиэйэргэ быһаччы сорук туруоруммуппут.

Коллектив барыы чилиэннэрэ кыстык ыарахаттарын толору ойдоон, бу үлэҕэ кохтоохтук комолоһоллор. Орджоникидзевскай оройуонтан 148 тонна отуу тиэйдибит, ыраах Золотникаттан 84 тонна комбикорму аҕалан биэрдибит.

Кыстык устата аҕыс тогүл массабай тахсыылары тэрийэн балтараа сүүстэ кэриҥи күнүн, 22 массыына күнүн, 10 тракторкүнүн оҥордубут. Совхоз барыы отделениелэрыгар эбии аҥылыкка анаан дуҥа астыбыт, онтон 163 тонналыы бэйэбит тиэйэн биэрдибит. Итинник таҥыннан аастыт оробуҥа былах бэлэмнээһиннэргэ тахса сыыттыбыт. Тэриллэ иннигэр турар сүүрүн үлэлэри толоро-толоро итиннигэ комоҥу оҥороруу, бөҕөнү саныахпытыгар, ыраата суох. Общественнай сүөһү кыстыгар комолөһөр туһунан уура хтарбытын, эбэһээтэлистибэбитин толоруурга сэлгыы үлэлиир быыланнаахпыт.

Уураахтар туоллуулларын хаччыйыыга ССКП Киин Комитетын сэтинньитээҕэ (1978 с.) Пленумуттан тэбиэрис Л. И. Брежнев уураахтар үчүгэйдик толкуйдаммыт тэрээһини дьаһаллаарыынан чиҥэтиллиэх туһугар, хаппыт уонна хаппыт болдьохторго туох оҥоруллуохтааҕа, үлэ бу чопчу учаастагын иһин ким быһаччы эпиэттиирэ туоруоруу хаччыйыы сүрүн тоҥуттэнэ буоларын таһаҕастаан бэлиэтээбитэ, Ыныллар уураахтар туоллуулара оччоҕо эрэ кыаллан хонтуруоллаҥнара саарбаҕа суох. Биниги кыстыкка комолөһөр туһунан уураахтарбыт ити оттуннэн толору эпиэттиллиэр. Ол да иһин ситиһиилээхтик толоруллаллар.

Маҥна даҕатан эпиэттээх дьон, дьаһалта аппаратын хас биирдии сүһүөҕэ тэрээн турар соруктары быһаарыыга бэлэлэрин оруолларын уонна миэстэлэрин чуолкайдык билиҥхэрэ уураахтар туоллууларын мактиэтинэн буоларын бэлиэтиэххэ наада. Маныаха уратыы болҕомтону ууруохха.

Общественнай сүөһү кыстыгын ыарахаттарын туоратыыга туһаайыллан совхозтарга ыраас уураахтар ыыллыбыттара. Олор ардыгар борт кыра тэрээһини кыаллыбэкка толоруллуулара олус уһаанкэҥээн хаалара үгүс. Паарта үөскэтэччини туруоруу, ууну баһыы, иһити улаатыннарыы боппуруостарыгар быһаччы дьаһаллар ыыллыбатахтарыттан эбии аҥыынык быста-быста сэтиллибита мэлдьэх буолбатах. Онон уураах туоллуутуттар тэрээһини үлэни билаанаахын быһаарар оруолун умнуохха сатаммат.

Түмүкпэр саҕалаа хас биирдии сүһүөҕэ эпиэттээхтик сыныаннаһыыта уураҕы толоруу тордүнэн буоларын бэлиэтиэхпит баҕарабыт.

И. КЫНАКПТОВ,
партийнай тэриллэ секретара.

● Политическай, экономическай үөрэх

Суолта биэрбэттэн

Эрилик Эристин аатынан совхоз Хадааардааҕы отделениетын партийнай тэриллэтин «Сайдыылаах социализм Конституциятаа» оскуолатыгар пропагандыһынан учуутал И. Я. Собакин үлэлиир. Оскуола 12 занятиелаах ыытта. Занятиеларга сылдьыы, активность үрдүк. Кэпсиир ССКП КК Генеральнай секретара, ССРС Верховнай Советын Президиумун Председателэ табаарыс Л. И. Брежнев Бааммасай уокурун быыбардаачыларын кытта корсүһүүтүгэр этиитэ үөрэтиллиэ. А. П. Перевалова салайар аҕыс кылаастаах оскуола учууталларын ССКП идеологическай үлэтин тирэҕэ турар боппуруостарын үөрэтэр теоретическай семинара эмиэ тэрээһини ыытар үлэлиир. Бэрэ фермаларга бухгалтер М. П. Пинигина салайар коммунистическай үлэ оскуолата, кыра котуттуулэрдээх да буоллар, соотоохтук үлэлээн иһэр.

Ол эрээри учаастактарга тэриллибит оскуолалар үлэлэриэхтэрэ, комсомольскай үөрэххэ котуттуулэр таҕыстылар. Соторуоттаах комсомольскай тэриллэ секретарын эмиэ ыытыллыбыт. Онно политическай үөрэҕи тэрийиэ этиллэриэхтэрэ, эбэһээтэлистибэбитин толоруурга сэлгыы үлэлиир быыланнаахпыт.

Уураахтар туоллуулларын хаччыйыыга ССКП Киин Комитетын сэтинньитээҕэ (1978 с.) Пленумуттан тэбиэрис Л. И. Брежнев уураахтар үчүгэйдик толкуйдаммыт тэрээһини дьаһаллаарыынан чиҥэтиллиэх туһугар, хаппыт уонна хаппыт болдьохторго туох оҥоруллуохтааҕа, үлэ бу чопчу учаастагын иһин ким быһаччы эпиэттиирэ туоруоруу хаччыйыы сүрүн тоҥуттэнэ буоларын таһаҕастаан бэлиэтээбитэ, Ыныллар уураахтар туоллуулара оччоҕо эрэ кыаллан хонтуруоллаҥнара саарбаҕа суох. Биниги кыстыкка комолөһөр туһунан уураахтарбыт ити оттуннэн толору эпиэттиллиэр. Ол да иһин ситиһиилээхтик толоруллаллар.

Маҥна даҕатан эпиэттээх дьон, дьаһалта аппаратын хас биирдии сүһүөҕэ тэрээн турар соруктары быһаарыыга бэлэлэрин оруолларын уонна миэстэлэрин чуолкайдык билиҥхэрэ уураахтар туоллууларын мактиэтинэн буоларын бэлиэтиэххэ наада. Маныаха уратыы болҕомтону ууруохха.

Общественнай сүөһү кыстыгын ыарахаттарын туоратыыга туһаайыллан совхозтарга ыраас уураахтар ыыллыбыттара. Олор ардыгар борт кыра тэрээһини кыаллыбэкка толоруллуулара олус уһаанкэҥээн хаалара үгүс. Паарта үөскэтэччини туруоруу, ууну баһыы, иһити улаатыннарыы боппуруостарыгар быһаччы дьаһаллар ыыллыбатахтарыттан эбии аҥыынык быста-быста сэтиллибита мэлдьэх буолбатах. Онон уураах туоллуутуттар тэрээһини үлэни билаанаахын быһаарар оруолун умнуохха сатаммат.

Түмүкпэр саҕалаа хас биирдии сүһүөҕэ эпиэттээхтик сыныаннаһыыта уураҕы толоруу тордүнэн буоларын бэлиэтиэхпит баҕарабыт.

И. КЫНАКПТОВ,
партийнай тэриллэ секретара.

БАРЫ ТҮМСЭН

Коммунальный предприятиелар уонна туспаран оҥоруу комбинатыгар 20 иэдэстээх экономическай билии торуттэрин үөрэтэр оскуола тэриллибит. Үөрэтии анаалаах программаннан барар. Пропагандыһы солбуйаччы райсовет исполкомун тыа хаһаайыстыбатыгар управлениетын партийнай тэриллэтин учуотугар турар коммунист Т. Г. Сивцева знаныаҕыттан бир занятиелы ыытта. Онтон кэлин комбинаты салайыы торуттэрин туһунан теманы уонна ССКП КК Генеральнай секретара, ССРС Верховнай Советын Президиумун Председателэ табаарыс Л. И. Брежнев «Кырыс сиргэ диэн киниэтигэр занятиелы бэйэбит ыыттыбыт.

Уоскуйуннан, бу үлэбитигэр олус наадалаах үөрэххэ сыныаммыт мөлтөх. Занятиеларга билигин уонча эрэ киһи сылдьар. Ити, биллэн турар, үөрэтэр дьоннорго, пропагандистарга кэпсэ ыарахаттары үөскэтэр, экономическай билиини үрдэтиигэ суолта ситэтэ суох бэриллибитин көрдөрөр.

Маҥтан саас комбинат специалистарын туһаннан программалаах матырыйаалы ситэри үөрэтиэхпит. Программа быһыытынан экономическай ырытыылары оҥоруохтаахпыт. Онуоха билигин экономиеспит суох буолан ыарыҥатабыт. Ол эрээри күүспүтүн түмэн ону даҕаны оҥортордорбут диибит.

П. ВАСИЛЬЕВ,
партийнай тэриллэ секретара.

Тэрээһиннээхтик түмүктүөхпүт

Промкомбинатка «Сайдыылаах социализм Конституциятаа» диэн икки оскуола үлэлиир. Оскуолалар программалаах матырыйаалларын, онно тэнэ ССКП Киин Комитетын от ыйынааҕы уонна сэтинньитээҕи (1978 с.) Пленумнарын матырыйаалларын үөрэнэллэр. Занятиелар кэмигэр ыытыллан испиттэрэ.

Ол эрээри пропагандистарбыт Ю. Н. Евграфов үлэтиттэн уурайан уонна А. Н. Тарская уоҥуоскаҕа баран кулун тутарга занятиелар ыытыллыбатылар. Бу улахан котуттуунэн буолар.

Кэлин ыытыллыбыт партийнай мунньахха анаалаах боппуруоһу көрдүбүт. Уоскуй мунньах партийнай үөрэххэ комбинат директора И. И. Ксенофонтовы, оттон комсомольскай үөрэххэ эдэр коммунист И. И. Сивцеви пропагандистарынан анаата. Куоттарбыты ситиһэргэ, оскуолалар үлэлэрин түмүктүүрэ сорук туруорулунна.

А. ЛИСТИКОВ,
партийнай тэриллэ секретара.

ГОРНО-АЛТАЙСКАЙ АВТОНОМНАЯ УОБАЛАС. Орто оскуоланы үөрэнэн бүтэрэн баран Тамара Саданчинова (снимокка) «Теньгинскэй» совхозка комсомольскайыччат бириигэдэҕэ чабаанынан үлэлиирэ быһаарыллыыта. Тамара аан бастаан сылыгар тута учуутай түмүктэри ситиспитэ: хас биирдии бараантан быаанныыттаҕар 50-нуу граммын эбэх түүнү ыырыйбыта. Быйыылгы кытаанах ыстыкка дьаны Тамара көрөр-харайар бараанныын биирэ да энчирэппэккэ иитэн туруорар.

В. Садчиков фотота.
ССТА фотохрониката.

● Ветераннар кэс тыллар

ҮТҮӨ ҮГЭСТЭРИ ҮТУМНААН

Мин хайыы-үйэ саа-ныран, кырдьан эрэбин. Икки сыаастаахыттан ийэ диэни билбэккэ, кыра эрдэхпиттэн кыыһаҕаны эҥэрдэйэн улаатыбытым, үгүс санаалаах дьон комолоруйэн үөрэммиппит.

Учуутал идэтин ылан үйэлэх саасын бүүс-бүтүнүүтүн эдэр ыччаты үөрэтиигэ-итиигэ анаабытым. Отутан тахса сыл устата оскуолаларга учууталлаабытым, директордаабытым. Дойдута норуот үөрүйэтин истэриҥэ киирэр үс түүмүөрдүөр—бас аан бүттүүн начальный, онтон бүттүүн сэттэ кылаастаах, кэлин бүттүүн орто үөрэхтээһинин олоххо киллэриигэ үлэлэспиппинэн бэйэбин дьоллоохуйан аҕыйабын.

Билигин мин итиспит, үөрэтиспит оҕолорум үгүс тэрэ үөрэхтээх, киэн билиилээх-көрүүлээх дьон буолан республика, ороҥуон экономиката уонна культурата сайдыытыгар ситиһиилээхтик үлэлии сылдьалларыттан мин сүрэхпиттэн үөрэбин. Киниилэр ортолоругар Социалистическай Үлэ Героя, быйыл ССРС Үөрэх-ирдэх Советыгар депутатынан үһүс тогүлүн талыллыбыт Е. И. Новгородова, Саха Государственнай университетын ректорын солбуйаччы, доцент А. А. Макаров, педагогическай наука кандидаттара М. Д. Гермогенова уонна А. П. Оконешникова, билиилээх художниктар А. П. Мунхалов, А. П. Собакин уо. д. а. баалларр.

Былыргыттан буоллаҕына киһи «мутуттуран быраҕар муҥур үйэтигэр» тэҥнэтэн кэмнэ норуот үөрэҕэриитигэр сыралаһан үлэлээбит сыллардар Кытаанаахха, Болугурга, Дириҥнэ, Сылаҥнаа, Мутудайга уонна Хатылыга салайбыт оскуолаларым материальнай базаларын балачча баҕарготүспүпүн, ороҥуонга аан бастакыттан Мугудай орто оскуолатын бүтэрээччилэрин колхоз производстволарыгар үлэҕэ таһаарсыбыттын уонна киниилэри кытта кэнэ сылларгa тиһиигэ ыстыбат сибээһи тутуспуппутун, үөрэнэр ыччаты ленинскэй комсомол кэнэтигэр утумнаахтык түннүрэтиигэ ордук күүдүүк сыныбын.

Бэйиэ колуонэбит саҥа олох тутуутутар, Ийэ дойду комускэлигэр, коммунизмы тутуу эпиэттээх этаптарыгар эйэҕэс оҥоруобут колуонэ.

Сүүрбэйиэ сыллардааҕы комсомолецтар гражданскай сэриигэ киниилэриэр сылдьадах тутан Советскэй биллааны комускэлэн хаалларбыттара.

Отутуус сыллардааҕы комсомолецтар, ыччаттар дойдуну индустриализациялаһыы, тыа хаһаайыстыбатын холбоһуктаһыы политикатын олоххо киллэриигэ активнайдык кыттыбыттара. Саха сирин бастакы промышленнай ороҥуонун—Алданы бөҕүлүүһүнүгэ биһиги ороҥуоммут 70-са уолаттара уонна кыргыттара кыттыбыттара, Улуу пуччча воруотун представителлэрин комолоруйэн Василий Гуляев, Тимофей Тоскин, Егор Филиппов, Анна Макарова-Сибирякова, Николай Сибиряков, Ирина Дьячковская курдуктар кыыс комуһу хостуур шахталарга саха ыччатарын бастаны болоҥ кытта кинарбиттэрэ. Т сирин социалистическ дыы уларытан тутуу бастакы колхозтары рийсиигэ, сир рефор тын ыытыыга партия оччотооҕу комсомолец сүрүн күүһүнэн буолбу тара. Ол сирдээх-у таах Ааҥа ороҥуонун бастакы бурдук совхо тэриллибитигэр үүнүү муурутар республика эд ыччатын улахан болоҕ саастаабыгар Чуранчы тан 60-тан тахса комс молецтар барбыттара. киниини гвардия ыҥ Иван Сивцев, Христ Кривошапкина, Степ Сокольников, Петр Чер гинаров, Екатерина Зах рова, Анна уонна Вафи ра Макаровалар уонна атын бастыҥ ыччат баалларр. Киниилэр ор йуоннарыгар кэлэн сп оҥоруулуу туспарыы бурдуту ыыныы кэ тиигэ олохтоох нэйилиэ ньэни көҕүлэбиттэрэ.

Саха сиригэр, ол аан биниги ороҥуоммутуг культурнай революция ыытыыга (дьэттэн хото араарыыттан, кэмчэ оҥоҕу кирпичччэлэн с буйуттан, дьэнэ муос лааһыттан, трахома уон сэллик ыарыылары утэ охсуһууттан саҕалаа олохтоох ыччат партийн уонна советскай органн га кыайан сыныалам улахан комоҥу оҥорбу

Ити үгүс ыарахатт даах, эйэх түбүктэрд сылларгa ороҥуонга гинскэй комсомол ин чулуу уолаттара Т. А. Г рисов, Д. П. Посельск Н. С. Чичигинаров, И. Сивцев, В. П. Собен Д. Т. Карсанаев, В. П. У нитонов, И. Д. Якоф уо. д. а. үгүс оруттаах рийэр уонна питэр үлэ ыытыспыттара.

Аҥа дойдуну комуску Улуу сэриигэ ыар сылла гар ороҥуон комсомол тара, ыччаттара аҥа са таахтарын эмтэ бо кэнэҥэ сылдьан фро героҥдуу охсуһуутт тыыллга бэйэни хараст мат үрдүк оҥоруйтуол үлэ холобурун көрдөрб тэрэ. Ол бэйэтэ туспа к сэрэ. Ону билиини кэ нэ балачча билэр даҕа нэтэр даҕаны. Оттон сэ кэнниттэн аспыт отут тахса сылга норуот хаһ быстыбатын чолуҥэр ту рунэ уонна салгыы ыыныларыыга тоҥолоох бэх үлэ ыытыыны, о комсомол ыччат хайд таах курдук дьулуурда тык үлэлээтэ!

Бүгүнгү ыччат аҥа луоҥэ албан аатаах бо буой суолун, үлэҕэ у үөстэриҥ утумуурга йэтин эрдэттэн бэлэмн ыстаах. Итиннэхэ пио ский, комсомольский тэр талар, педколлективтар, Гоппуттэр күннэтэ к лэбор эбэһиҥнэстээх Бу кэскиллээх дьыал ыччаты интернационал ный, патриотическай тиигэ сэриҥ уонна үлэ тераннара, аҥа колу представителлэрэ э улахан оруолаахтар. ниэр үүнэр колуо олоҕу, үлэни тантыы норуоттар доҕордоһуу рын уонна бырааттаа ларын ыытыыга уо бөҕөргөтөргө үөрүйэр тэхтэр.

Н. С. СОЛОВЬЕВ,
Саха АССР оскуоланы үөрэтиэх учуутал

КЫСТЫГЫ ЭТЭҢНГЭ ТУОРУУР ИҺИН

Бахси сельсоветын исполкомун председателэ В. С. Лыткин бириэдэ кэпсии тоҕуйда:

— Билиҥнэ сүүрү кыстыга сочо күннэрэ суохтук баран иҥэр, дьылы этэҥнэ туораатарбыт дэйэбит. Эбии аҥылыгы дьэдьйдик оҥороп сиэтэбит.

Таҥырдьаттан «Сардаана» фермаҕар дуолга кырбатар звено старшайа Анатолий Попов киирэн кэлэр. Мин кинилэргэ:

— Билигин эйиги фермэвыгыар барабын, уулаах сыырыттахтыына хаартыскэлэр түҥэриэм эҥ,—диибин.

— Кэбис, билигин биниэн солобут суох, Толоонго дуолга кырбата бараары сылдьабыт. Маннааҕы «Сардаана» фермаҕыгар бэҕэнэ кырбаппыныт. Агрегаппыт уонча сыллаах, эрэ буолан сотору-сотору алдьанар. Гараж таҥыгар ремонтаа оҥоҥулла турар. Бүтэрэн эрдэхтэрэ,—диэт кинилэр тэп ыйнан хаалла.

Биниэн «Сардаана» комсомольскай-ыччат фермаҕыгар тиийэбит. Кыбыыга үүгэс кэбиниллэрэ оттор кэчигирэйэн туроллар. Хотон хотугулуур-илиҥ оттуэр ыыра дьиэ таҥыгар «куулаах брикет буолуннаах курдук ороҥолуу кыстанан турар. Ол оттыгар икки киһи уулаах сылдьар.

Хотон иҥнэр ыаҥмыкчыттар уулаах-гимнастаах ыраанныт. Эбии аҥылыгы уулаах ежкостартан таҺаам миэхтэрэгэр тутэтэллэр. Кормоцех хойуур сабилиэгин аҕай уулаах-рын быыһыгар киирбит бириэдьиир Андрей Андреевич Мохначевскайдыын, рабочай Михаил Михайлович Слепцовтуун көпсэтистим.

— Маҥнаа бырыт иҥи хотомуттан 410 ыраах кыстаан турар, онно 22 маннааксыт корор, лоп курдук аҕардаах эдэрдэр. Кинилэрэ Гоголева Татьана Васильевна сылдьан уулаатар. Быйылгы кыстыыка уураас мэлдьэх. Ол аҥылыгы кэмчититтэн сибээстэх. Арай ыччат кастаанныа Мария Николаевна Мохначевская хас биирдии фуражнай ыарыттан 628-ыы кг үүнү ыан, сорудаҕын 122,4 бырыыстан толорбо. Коммунистическай уулаах рдарыгы. Бириэдьиэ Анисия Савелична Мохначевскай кулун тутар 25 кулуннаах турунан валовойунан 2434 кг үүнү ыата. Билигин фермаҕа бырыта 50-тан тахса ыыс тоҕоотоо. Кырдьаҕас опытаах уларчыма-игэр Петр Филиппович Слепцовка 50 ыраах туттардыбыт. Кинини кытта биирэ - быйыл сиэнэ уулаах кэлбит Афанасий Лыткин 30-тан тахса ньирэйи корор. Суоҕуоҕэ дуолраттан эбии аҥылыгы баалмиэхэйиэ 5 киниэлэх эвено уулаллар. Кинилэр кун аҥнын 19-үүн тонна кеоньюрбаны оҥороллор. Онон хас биирдии ыыаҕа күнүгэ 30-туу кг эбии аҥылык бараллар. Оны таҥынан биэбиэ олунньу ыйы саҥа тыгнан минеральнай брикет оҥоруллар. Оны бу «Бочуот Знака» орденнаах М. М. Слепцов 3 киниэлэх звенолоох уулаллар,—диэн көпсиир бириэдьиир.

Михаил Михайлович эбии этэр:

— Урукку оттуэр биэнэ брикети оҥоро илик этибит. Маҥнайгы холонуубут. Зоотехникпыт П. П. Иннокентьев оҥорбут рецебинэн бэлэмнэнибит. Бир брикет ыйаанныгына 365 грамма таҥнэр. Суоҕу олус собулаах сиир. Кулун тутарга 18 тонна брикети бэлэмнээтибит.

Дьэ ити курдук, чыыпаралар быйылгы маратаҥ кыстыкка общественнай суоҕуну этэҥнэ сыл таҥнарар туһугар бэлэмнэрэ-тэн тутулуктаахтык барыгыт оҥорорго дьыгыччаалар эбит.

П. ОКОПЕШНИКОВ.

Снимокка (хаҥастан уҥа) уулаах ветерана В. Г. Ковырин уонна звено старшайа М. М. Слепцова минеральнай брикети көмөстүүлэр.

Автор фотота.

ДОЙДУ ХОНУУЛАРЫГАР

ДЖАМБУЛ. Казахстаан туорахтаах культуралар эрдэтэҥэ ыыгыллыбыт бастакынан Джамбулскай уобалас механизаторлара түмүктээтилэр. Сиэмэ 230 тыһыынча гектар ыаныах сиргэ туста.

НИКОЛАЕВ. Очаковскай оройуон бурдуту үүнүү-роччылэрэ горох, дьоҥмиэн, эбиэс, бобовайдар туорахтаахтар булкадаҺыктарын сиэмэлэрин кэнилэргэ аналыыт сиргэ бүтүннүүтүгэр ыһалаарыгар баара-суоҕа 39 чаас наада буолла.

СЫЛАНСКАЙ. Хонууларгга хаар уутун тохтотуу Мордовияҕа эн бастакынан арҕаа Ирэмокшанскэ сиргэ оҥороччуларга ситэрдилэр. Аналлаах катонтар, мунуктаахтар ууллан эрэр хаары чиститтэрэ, онно уулу хаайар хаар арҕастары оҥортообуттара. Хаһаайыстыбалар массыыналары кэҥэтиик туһаанан хаар уутун тохтотор үлэни 5—7 хонук иҥнэр ыытан бүтэраллэр.

СМОЛЕНСКАЙ. Уоҕурдуулуу таҥыы сорудаҕын уобаласка бастакынан Ярцевскай оройуон сири оҥороччуларга түмүктэтиэхэр. Хонууларгга 225 тыс. тонна уоҕуйуу киллэриллиэ.

ССТА.

СЫҺЫАН ТОСТУ УЛАРЫЙЫАН НААДА

(Партийнай, советскай, хаһаайыстыбаннай актив мунньаҕыттан)

Оройуон партийнай, советскай уонна хаһаайыстыбаннай активын мунньаҕар «Арыгылааһы уонна алкоголизмы утары охсуһууну күүһүрүүгэ, общественнай бэрэдэги боҕорготүүгэ үрдүкү партийнай уонна советскай органнар уураахтарын толоруурга общественнай тэриллэр соруктарын туһунан» бопуруоска дакылааты ССКП райкомун иккис секретаря М. Е. Пермяков оҥордо.

Дакылаатчыт, сайдыылаах социализм усулуобуйатыгар советскай киһи ойо-санаата, сиэрэ-майгыта хаһаанныгыттаҕар даҕаны үрдүк таҥыннаммытын, киһи олоҕун уйуга күүстэ туспан иҺэрин болыыстэн турар, оройуон экономическай, социальнай-культурнай сайдыытын кордорор сорох чахчылары аҕыйах. Киһи итиннэ салгыы билиҥнэ кэмҥэ итириктэҺиҥнэ уонна ити арахсыспат аргыыа—күлүгэннэҺин, буруйу оҥоруу тахсыларыгар хаһыык да социальнай төрүөт суоҕун тоҺоолоон эттэ уонна арыгылааһыны, алкоголизмы утары охсуһууга, общественнай бэрэдэги боҕорготүүгэ оройуонга туох үлэ ыытылларын сиҺилии ырытта. Онтон косторуунэ, оройуонга итириктэҺин соҕуруттар общественнай бэрэдэги кэҺин, буруйу оҥоруу тахса турар. Ол курдук, аҕыс сылга холуобунай буруй 87,4 бырыыһына итириктэҺиннэн таҕыста.

ИтириктэҺин, общественнай бэрэдэги кэҺин, буруйу оҥоруу ордук ыччаттар ортолоруттан таҺаарыллара киһини дьиксинэрор. Онуоха аҕыс оттуэр ыччат-ойдотор тэриллэрэ дакылаанка критикаланна. Комсомол райкома бу дьыаланы аналбылаана суох ыытан кэлэ, мунньахтарга сиэрэ-майгы, общественнай бэрэдэк бопуруостара олус сэйахтык көрүлүннүүлэр.

Холобур, кэнниэ икки сылта ЫБСЛКС райкомун бюротугар бэрэдэк бопуруоха 2 эрэ төгүл дьүүллэҺиллиннэ. Итиннэ сибээстэн дакылаанка комсомольскай тэриллэлэр иннилэриттэр чопчу соруктар туруорулуннулар. Бу дьыалаҕа профсоюз месткомпара, дьахталлар комитеттара, пенсионердар советтара, о. д. а. общественнай тэриллэлэр сыҺыаннарын эмиэ тосту ол ыытыллара ыаҕадалаҕа этиллиннэ.

Оройуон киниигэр, иҺиниэктэргэ, улахан коллективтарга ДНД штабтара, сүүҺүнэн дружинныктар баалларын. Аҕыс оттуэр Хайахсыттааҕы (командир П. Ф. Митин), Кылэҥкитээҥи (командир Н. В. Захаров), Болтоготоҕуу (командир В. М. Жирков), Толейдоҕуу (командир П. Х. Попов) ДНД-лар балачча тэрээҺиниэхтик үлэлээтилэр. Общественнай бэрэдэк хаҥыстабылыгар ситиниэйдык кыттар 6 киһиэхэ «Туйгун дружинник» ааты ыҥырыллыннэ. Оройуон общественнойа ыар буруйдааҕы тутуурга бэйэтин олоҕун толук уурбут хорсун дружинник Ранс Садыков сырдык ааты дириҥ мохталыыннан ахтар, кэриэтэлиир.

Ол эрээри сорох иҺиниэктэргэ ДНД-лар быстар куҺаанныык үлэлиллэр. Ити ордук Соловьев (командир З. И. Федоров), Хатылы (командир М. М. Иванов), Чыаппара (командир Н. Д. Ефимов) ДНД-лэр сыҺыаннаах. Оройуон киниигэр даҕаны балаҺыанньа бөрүкүтэ суох. Маннааҕы опорнай пункт (начальник В. Е. Слепцов) үлэтин сорэхэстэн эрэр. Коммунальнай предприятиелэр уонна туспарын оҥоруу комбинаттар, бэйэ-бэйэлэрин дружинныктара дьаһуурутуубаҕа кыттыгастаахтар. Ол оннугар ДНД-лар үлэлэрин хаҥыс туспарар сорук тиэрэ.

Эрэ олох хаалыыньаҥнарын утары охсуһуута тэбааарыстыы сууттар улахан ортолаахтар. Биллэн баар 34 тэбааарыстыы сууттар аҕыыт сылга 80 дьыаланы көрүлэр. Балачча үчүгэйдик Толейдоҕуу (председатель И. С. Хохтанов), Кылэҥкитээҥи (С. Ф. Лазарев), о. д. а. тэбааарыстыы сууттар үлэлиллэр. Хомойуох иҺин, балаҺыанньа сэр ахсын үчүгэй буолбатах. Холобур, бэрэдэги кэҺин эйбэҕин үрдүнэн Бахсытааҕы тэбааарыстыы суут сыл устата биир да дьыаланы көрбөтө. Эмиэ ити курдук Соловьевтаабы (председатель Г. Г. Собакин), Одьаҕуннааҕы (М. М. [illegible]), сибээс уэлыыааҕы, эт-үүт комбинатыгыы сууттар куҺаанныык үлэлиллэр.

Оройуонга арыгылааһыны уонна алкоголизмы утары охсуһуута 29 комиссия баар. Ол гынан баран, дакылаанка болыыстэммитинэн, иннилэр аҕыыт оттуэр ыччат бодоҥ итэҕэстэрдээхтик үлэлээтилэр. Атыттарга Хайахсыттааҕы комиссия (председатель А. Д. Евграфов) үлэтэ үчүө холобурунан буолуон сөп. Бу комиссия 1978 сылга бэрэдэги кэҺиит 41 киһини кытта биирдиилээн үлэлэта, иҺиниэктэ иннигэр отчуоттаата, ырытыны атылааһыны бэрэдэктэста, буруйу оҥоруну сэрэтиигэ балачча кемолоото.

Арыгыны атылааһыны бэрэдэктиир туһугар сыҺыа уураахтар, дьаһалдар баалларын үрдүнэн сорох маҕаһыннарга абааһыны киэҥирэтиэхэ бэлэмнэтэх атылыылар таҥыллыбыт баалэр. Ол оннугар хотторуттан үүт бородукталара, оҕуруот аба, хортуоппуй, о. д. а. иҺиниэнньэҕэ хамаҕатык барар астар атылыллыбыт ааччаата.

Райсовет исполкомун иҺиниэҕэр савстарын ситэ илик оҕолор дьыалаларыгар комиссия (председатель А. Е. Филиппов) үлэтигэр дакылаатыт балачча кэҥэнник болтоото. Итиннэ кэлэ кинэ ис дьыала отделыныаҕы (начальник Ф. Н. Лучин) үлэтин этэҥэстиинэ критикалаата. Үөрэҕэччилэр, ордук уолаттар, ортолоруттан бэрэдэк кэҺиини сэрэтиигэ сорох педколлективтар, терминуттар комитеттара ситэтэ суох үлэлээбиттэрэ мийиллиннэ. Араатар сиэр-майгы бопуруосторугар, бэрэдэги хаҥыстааһыныгар быхсыга, Болугурга, Хатылыга сорох атыыгыттар үчүгэй сабалааһиннарын аҕыйах.

Арыгылааһыны уонна алкоголизмы утары охсуһуута Телей Киэҥнэн олохтоохторун ыҥырыллара оройуонга киэҥ сэҥээрэннэ ылан эрэр. Бу бачыымы — дьиҥнээхтик дьыаланан ойуурга олохтоох партийнай тэриллэлэр, сельсоветтар исполкомнарын, общественнай тэриллэлэр иннилэригэр боччумнаах соруктар туроллар.

Дакылаатчыт ССКП райкома итириктэҺиннэ, буруйу оҥоруну утары охсуһуну үрдүкү органнар уураахтарыгар олоҕуран оройуон бары партийнай, советскай, общественнай тэриллэрэ сорох күүһүрдүохтэрэ диэн эрдэлэрин биллэрдэ.

x x x

Дакылааты [illegible] 14 киһи ыытыннылар.

— Биһиги сорох хаһаайыстыбаннай [illegible] ырбыт,—диэтэ дириэктэр оскуолатын директора М. Р. Сысолятин,—үлэлиттэрэ иннигэ кэҺимматтар. Үөрэҕэччилэргэ туоладыыр эйгэ сабыдыала ордук улахан. Оскуолун оҕо бэрэдэгэ суох быымын мэлдьи көрө-истэ үөрэнэрэ, киэҥ иннигэ марыыр. Бу мунньах бопуруоһун суолтата барыбытыгар биллэр. Онон иннигитин киэҥ общественность дьүүллэҺиитигэр туруорарга этэбин.

Мутугай сельсоветын исполкомун председателэ Г. Н. Сивцев олохтоох партийнай, комсомольскай тэриллэлэр общественнай бэрэдэги хаҥыстааһынын үлэлэрин сорох опытын биллиннэрдэ. Киинэ ЫБСЛКС райкомун аппаратын үлэһиттэрэ иҺиниэкэ тахса сылдьыбаттарын, табааарыстыы суут (председатель А. Г. Афанасьев) үлэлээбэтин принципиальнай критикаҕа тарта.

Нарколог-врач В. В. Филатова саҥа тэриллибит наркологическай кабинет үлэтин биллиннэрэриигэр сорох сельсоветтар исполкомнара комполоспотторун, ардыгар эдэр дьону, үрдүттэн алкоголик диэн аатталаан, итэр-ойдотор үлэнэ ыытыаттарын чорбойон балаҥнаатэ.

— Бэрэдэги кэҺиҥ коллектив туругуттан улахан тутулуктах,—диэн саҕаланыр бэйэтин этиитин Чурапчы сельсоветын исполкомун председателэ М. И. Бесых — Билигин сорохтор бэрэдэги кэҺээччилэрэ уоҕуттаныыаҺын наар милиция эбэтэр атын общественнай тэриллэлэр дьыалаларын кэрдэк саныыллар. Дьиҥинэн, коллектив бүтүүн ылсыбат, онуу салайаччы тэрийбэт буоллаҕына, бэрэдэк коммот. Холобур, биир оннук тэриллэнэн коммунальнай предприятиелар уонна туспарын оҥоруу комбината буолар.

Оройуон народнай судьыйата М. Д. Попов буруйу оҥоруу ордук ускуладаах сылдьар ыччаттартан таҺаарылларын уонна онуоха оскуолалар үөрэнэллэрэ хаалларбыт дьоннорго түбэһэллэрин этэ. Тыл этээччи итиннэ сэргэ Соловьев иҺиниэктэр арыгылааһын содулуттар ыал ыалынан эстибитин, эйбэх киһи алкоголик буолбутун сэмэлээтэ. Ол биир бириччиинэтиэн олохтоох маҕаһыын продавеца арыгыны бэрэдэгэ суох атыылаабыта буолбут.

Карл Маркс аатынан совхоз комсомольскай тэриллэтин секретаря С. С. Михайлов сыахтааҕы тэриллэлэр ыыппыт үлэлэрин, иннинэ былаанныарын биллиҺиннэрдэ.

— Бэрэдэги кэҺиҥ, буруйу оҥоруу үнсэ ситэ үөрэммэтэх дьон оттулэриттэн таҺаарыллар. Биһиэхэ үлэлиир ыччаты үөрэхтээҺин турута бука-тын куҺаан. ТоҺо эмиэ райсовет исполкомун дьаһаллара бааларын үрдүнэн, сорох сельсоветтар исполкомнарын председателлэрэ, хаһаайыстыбаннай салайаччылар бу бопуруоска болҕомтолорун уурбаттар. Совхозтар пионерскай лаҕыырдары тутуохтаахтарын туһунан сыл ахсын көпсэтии барар да, баччаагына диэри бу бопуруос оппуттан сыҕарыйа илик,—диэтэ районо инспектора Л. Д. Барашкова.

Хайахсыттан ДНД штабын начальника П. Ф. Митин бэйэтин үлэтин опытын көпсэтэ.

Дакылааты дьүүллэҺиигэ итини сэргэ «Чурапчы» совхоз Үөҥ Күөллээҕи табааарыстыы суутун председателэ Ф. В. Макаров, эпидемиолог-санитарнай холбоһук былаабынай врача Д. В. Павлов, пенсионер дьыала отделын начальника А. И. Спиридонов уо. д. а. кыттыннылар.

Актив мунньаҕар ССКП райкомун бастакы секретаря И. И. Лиственов улахан этиини оҥордо.

Мунньах туһаннаах уураахтары ылынна.

С. ПОПОВ.

хаһыат анал. корр.

Өссө киэгник тардыахха

Аксыт сыл саҥатыгар өрөйүөн социальнай хамчыйыыга общественнай советын актыбыыстара, ыаллыыктардыҥ пенсиялаардар советтарын председателлэрэ, райсовет штаты таҕыстан инспектордара 1978 сылга өрөйүөн кырдьаҕастара общественнай туһалаах үлэҕэ ыытыллыарын коҥнотор туһунан бэниилэрэ бэриллэр баран эбэҕэтэлэстэбэ ыытыллыыталар.

Эбэҕэтэлэстэбэ оҥ хаһыоҕа киэҥ эҥин. Иэйиллиҥ-сүрүннүк олорор пенсиялаардар 40 сылыйыыларын общественнай туһалаах үлэлэрэ ыытылларын сөпкө-чэпкэ сөргө туруорсуу, ол үлэҕэ үөскүүр проблемаларын бэлэмнэтиигэ, от хомуурунан тутар тэриллэрэ оҥороро, иитии сайын тиэрэтин таҥастаабыккына ыытарга бэлэмнэнэллэрэ. Бу үчүгэй көдүөхэйи райсовет пенсионуонан биирдэмнээтэ.

Былыргыттан дьаһаллары олохха киллэриҥ бастыҥынан Одьулуун кырдьаҕастара мэтэбыттара. Кырдьаҕастар советтара (председатель Антипова А. А.) Күүгүдьүма пенсионнай-личнай фермаҕа пефтэҕэн, аналлаах пенсиялаах үлэ, сэрии ветераннара 19 ыл устаах гаҥа бүлүү туруттара, 194 тонна отуу сэргэлэнэллэбиттэрэ, 32 сиэрдэҥэ, 180 кырдьаҕас, 45 ыраах ыар алаҥнаах, 120 кыраабыла оҥоробуттара, 250 ыраах былатын хатаа туттарбыттара. Онно кырдьаҕастар үгүстэрэ ыытыллыбыттар.

Ыраах бэйиэннэ саҥа эбэҕэтэлэстэбэнэ ыраах удаҥа сылдьаллар: 600 ыраах былатын хатыгыттара, 5 алаҥнаах, 45 сиэрдэҥэ, 100 хорудуоҥа, 200 кырдьаҕас, элбэх кыраабыла, кырдьаҕас оҥоруо онохоҥа көмөлөһүөхтэрэ.

Өрөйүөн атын да нэһилиэктэригэр (Мүүгүдайга, Хонтороо, Чаҥмарга) пенсиялаардар элбэх аҕыс ахтылыгы баалаҥнаэтилэр, тут-тар торели оҥоруулар.

Аксыт сайын Хаҥаар кырдьаҕастара от хомуурдар бары үөскэппэхтэрэгэр ыытыллыы таһаарыы активнайдык ыытыбыттара. Кыһыл Сулус ордена кавалера П. С. Григорьев салалтатынан ыытыллар 74 тонна отуу, 15 тонна дуҕаны, 5 тонна кабыстаны гөрөтүөнэлэннэ туттарбыттара. Эмиэ итиннэ тэрэҥнэн мугуйдар кырдьаҕастар [illegible] балаҥнаэбиттэрэ. Сүөһү кыстыгар комолобуу туһунан бэниилэрэ бэриллэр кырдьаҕастар бэйэлэрин сүөһү ыыстыыларыгар күүһүн аҕыйыгыта мөрбүттэрэ. Онно 21 киэнэ-киэнэ чаҥу эбэҕэтэлэстэбэлэри ыытыыттара, 9 пенсионер фермаҕа бастаҕаанай үлэлиирэ бэлэмнэнэллэрэ. Ветеринар тыҥнык устатыгар 60 алаҥ ыыппыт, 10 кырдьаҕас, 30 ыраах кластаатын, 20 сиэрдэҥэ оҥоробуо, 100 ыраах былатын баайарга сорудаҕыыстара. Кулун тутар 15 кунуоҥа турутуннан Мүүгүдай кырдьаҕастара 21 сиэрдэҥэ, 15 алаҥнаах, 60 кырдьаҕас оҥоруо, 15 ыраах ньоҕо бэлэм, 300 былаҥ уҥан ыытыллыбыта. Эмиэ ыраах ыыппыт. Маҥа пенсионердардаа өссө Ыраах Сулус ордена кавалера, сэрии ветерана Т. С. Новоницын салайар.

Оҥ эрэгэр кырдьаҕастар советтара сир аҥын бары итиннэ үлэлэри буолбаттахтар. Болотоотоон, Сылгыстан ыытыллыбыт үлэлэргэ отчуоттар ыыппыттар. Хайахсыт, Бахсы, Середыа кырдьаҕастарын советтара кластыкка ыытыллыт эбэҕэтэлэстэбэлэрин нэ хаһоонуо да биллэбит.

Инникитин бу үлэни сир аҥын сорудаҕар, кырдьаҕастар бэйэлэрин кыахтыгыттан общественнай олохха, туһалаах үлэҕэ оскоҥнэйдик ыытыллыарын ситиһэр сорук турар.

В. ПЕТУХОВ,
социальнай хамчыйыыга общественнай советын председателэ.

Олимпийская надыыт

Дьикинэн туруҥ диэн советтаах бөҕөтүнэн Юрий Вердиев спортивнай сиҥнэлэрэ (ким ааҕа дойду иҥин тоҕоостоох уонна Европа чемпионата, ким ааспыппэр ааҕа дойду ааҕа рекордка баар) оҥоруу соҕуоҕар буолланнар кэбиччүбэ бөлөхтөн кэлиэ олимпийскэй чемпионнар хаҥалдьыттарыгар эмиэ сыанаҕастык турар диэн гроссмейстер этэрэ киэн биллэр.

Юрий кыайыылара кэнниттэн хас биирдиилэрин чарааҥ рекордтаах дьаһалларынан бастаатыгыттарынан эрэ буолбакка, оҥу тэбиниэн спортсмен ыытыллыбыт ааҕыллыбыттан эмиэ суруйа-сэдьиэхэй кинигэлэрин ыытыллар.

Биилэрин Юрий Вердиев мэрэйдээн атастар Сафонова бруцуоттаах Европаны фарминтэриэтэ кыттарын бэлэмнэнэ сылдьар. Уонна, биллэр турар, Москватааҕы Олимпийскэй иҥнэх күүһү учуоҕ бөлөҕүнэн ССРС кырдьаҕастарын VII сааскылыы Спартакиадаларыгар кыттыыны буюроро.

Снимокка: ССРС спортсмена утуолаах дьаһалгаах Юрий Вердиев.

Г. Бондаренко фотота.
ССТА фотохрониката.

● *Фольклор фестиваля*

АГИТЗОНАЛАРЫНАН

Бахсытааҕы Культура дьиэтин коллектива фольклор ансамбльэлэрэ II фестиваллын бастакы туруок усулуобуйатын быһыытынан кэнэ дьаһалларын тэрийэтэ.

Ахта агитзоналарынан драматическай айымньылаах коруу тэрийиллэн барда. Жирин үрдүк ааныгыттан «Ньургун Боотур» олоҥхону 4 №-дэх «Чолбон» агитзона олохтоохторо туруорулларга ыытта. Самодеятельнай артистар тыгыстарын-сиэрдэрин, оҥоҥ-дуоларын уонна кэрэхсэбиилэрин көрөөччүлэр бөрө-сөрө бөҕөргөстүлэр. Ааныгыттан уоскуйа 40-та киһи ыытыбыта эмиэ коллектива түмүгүнэн кэрэхсэтэр. Оруоллаах ааныгыттан М. Г. Тарабукина, туруу бириигэдиэр П. И. Борисов, рабочайдар Г. П. Борисов, Г. У. Лыткин уо. д. а. оруоллаах таҥаныылаахтык оҥоньоотулар.

Фестиваль программатыгар «Айар талааннары кордуубут» диэн аттаах интэрэсэнэй бөлөх ыытыллыбыта. Эмиэ агитзоналарынан тэриллэн ыытыллыбыта. Түмүгүнэн ким ааҕа талаанныах ыччаттар бөлөхтэрин быһыытын, ханнык бастыҥнар ааныгыттан